

Warszawa, dnia 24 lipca 2009 r.

Uwagi KIGEiT do projektu z dnia 14 lipca 2009 r. Strategii cyfryzacji nadawania sygnału telewizyjnego

Izba odpowiadając na zaproszenie do składania uwag oraz wprowadzania zmian i poprawek do projektu przedstawionego przez Ministerstwo Infrastruktury przedstawia na wstępie uwagi zasadnicze:

1. Izba ubolewa na faktem, że projekt przedstawiony do konsultacji nie został wcześniej zaprezentowany stronie społecznej zapraszanej na posiedzenia Zespołu Międzyresortowego, co z pewnością pozytywnie wpłynęło by na jego jakość. Budzi również zastrzeżenia, że na konsultacje przeznaczono wyjątkowo mało czasu i to w samym środku sezonu urlopowego. Dokument strategiczny mający na celu zdefiniowanie rynku medialnego w Polsce po wyłączeniu telewizji analogowej, **nie powinien być konsultowany przez okres 8 dni w okresie wakacyjnym** z rygiem jego akceptacji w przypadku braku odpowiedzi, bo wiele podmiotów może nie być wystarczająco przygotowane czy posiadać wystarczających zasobów ludzkich do właściwej odpowiedzi na przedstawione konsultacje. Dlatego powinno się niniejsze konsultacje rozszerzyć się i objąć nimi jak najwięcej zainteresowanych podmiotów, twórców kultury, mediów i organizacji. Proponujemy przedłużenie ostatecznego terminu nadsyłania opinii na temat konsultowanej Strategii Państwa przynajmniej o okres kilku tygodni.
2. Izba zastrzega sobie również prawo do zgłoszenia uwag w terminie późniejszym do założeń ustawy cyfryzacyjnej z dnia 17.07.2009, który pojawił się na tej samej stronie po kilku dniach od rozpoczęcia konsultacji (plik został wygenerowany 22 lipca).
3. Charakter zaprezentowanego dokumentu powinien zostać określony w sposób jednoznaczny oraz jego ulokowania w ramach obowiązującego prawa w naszym kraju oraz wobec strategii z 2005 r. wciąż zawieszony na stronach KE. W opinii Izby zaprezentowany dokument ma jedynie charakter ogólny i nie nosi żadnych znamion wykonawczego dokumentu państwowego. W obecnej postaci należy go traktować jako element wskazujący kierunki rozwoju Państwa w obszarze cyfryzacji.
4. Strategia cyfryzacji powinna w sposób jednoznaczny i niepodważalny określać horyzont czasowy i sposób dojścia do docelowego planu zagospodarowania częstotliwości z zakresu VHF i UHF. Dotyczy to zarówno potrzeb nadawców radiowych jak i telewizyjnych. Tak istniejący jak i potencjalni nowi gracze na rynku muszą mieć świadomość tego, jak będzie kształtował się rynek aby świadomie i w pełni odpowiedzialnie określić zakres i możliwości uczestniczenia w cyfryzacji kraju, np.: poprzez wprowadzanie kolejnych programów telewizyjnych uzupełniających obecną ofertę analogową. I tak np. Izba popiera proponowane przeznaczenie paśmie III w całości na potrzeby transmisji multimediów odbieranych w ruchu, w tym radiofonii cyfrowej.
5. Pojawiające się w Strategii zapisy twierdzące, iż naziemna telewizja cyfrowa DVB-T nie zapewni dostępności sygnału cyfrowego dla wszystkich obywateli są bezpodstawne. Technika cyfrowa w lepszy sposób pozwala na kształtowanie zasięgu i zapewnić może odbiór przynajmniej na takim samym poziomie jak jest to dziś w technice analogowej (gdzie już dziś osiągnięte jest pokrycie na poziomie 99,6% ludności). Brak pokrycia (0,4%) ludności wynika przede wszystkim z powodu braku dostępnych dodatkowych częstotliwości w technice analogowej (w technice analogowej nie jest możliwe rozszerzenie zasięgu na tej samej częstotliwości i konieczne jest poszukiwanie dodatkowych częstotliwości). W technice cyfrowej nie jest potrzebne stosowanie dodatkowych częstotliwości rozszerzających zasięg gdyż można za pomocą techniki sieci jednoczęstotliwościowych SFN (Single Frequency Network) zapewnić pokrycie nawet na poziomie 100% ludności poprzez rozszerzanie zasięgu dodatkowymi stacjami emitującymi na tym samym kanale częstotliwości w sytuacjach pojawiających się braków zasięgu. W technice cyfrowej dzięki cechom sygnału cyfrowego uzyskuje się więc unikalną możliwość dotarcia do wszystkich obywateli. Wstępne analizy wykonane i opubliko-

wane przez UKE bazujące wyłącznie na głównych stacjach emisyjnych DVB-T szacują minimalny zasięg pierwszego multipleksu DVB-T na 98% ludności. Zasięg ten będzie mógł być jednak powiększony przez operatora technicznego za pomocą dodatkowych stacji uzupełniających małej mocy (gap-filler) w ramach lokalnych sieci SFN i z analiz prowadzonych w Instytucie Łączności wynika możliwość uzyskania zasięgu 99% ludności MUX1 jeszcze przed wyłączeniem emisji analogowej. Po wyłączeniu telewizji analogowej kształtowanie zasięgu naziemnego DVB-T nie będzie napotykać na przeszkody i możliwe będzie uzyskanie 100% zasięgu na terenie kraju. Dlatego też proponujemy by w Strategii, podobnie jak jest to jest w wielu krajach Europy, zagwarantować społeczeństwu, iż odbiór cyfrowy multipleksu DVB-T zawierającego programy TVP będzie zagwarantowany przynajmniej tam gdzie dziś istnieje naziemny odbiór analogowy (dowolnego programu TVP) a docelowo dla 100% ludności – tak by nikt kto dziś korzysta z telewizji naziemnej wskutek cyfryzacji nie został pozbawiony odbioru naziemnego i by operatorzy sieci nie próbowali zmniejszać istniejącego już zasięgu naziemnego w celu minimalizacji swoich kosztów.

6. Zwracamy uwagę iż **tylko transmisja naziemna pozwala jednocześnie na uzyskanie 100% zasięgu i pełną kontrolę Państwa nad siecią, (w tym na zapobieżenie celowemu zakłóceniu) w sytuacjach wojny, kataklizmu czy klęsk żywiołowych lub ataku terrorystycznego.** Znane są przypadki celowych zakłóceń transmisji satelitarnych dokonywane przez grupy terrorystyczne czy poszczególne kraje – takie zakłócanie transmisji satelitarnej jest bardzo proste do technicznej realizacji i nie ma technicznego problemu np. zakłócenia całej transmisji satelitarnej odbieranej w Polsce, robiąc to spoza terytorium Polski. Także właściciel satelity nie będący w jurysdykcji Polski może dokonywać zmian emisyjnych i wyłączeń w sytuacji konfliktu nie licząc się z głosem polskiego rządu. Również istnieje pewne ryzyko całkowitego zniszczenia satelity w wyniku kolizji na orbicie z innym obiektem sztucznym czy naturalnym (meteoryt, kometa), celowego zestrzelenia czy uszkodzenia w wyniku nadmiernego promieniowania. Dlatego wszystkie kraje na świecie wykorzystują technikę naziemną, której nie można łatwo zakłócić (dosyć do obiektów naziemnych jest i powinien być realizowany w technice światłowodowej, kablowej lub naziemnymi radioliniami odpornymi na zakłócenia), jest dużo odporniejsza na szybkie jej zniszczenie i która zapewnia pełną kontrolę Państwa w sytuacji kryzysu, konfliktu, wojny, czy ataku terrorystycznego. W Polsce również z tych względów konieczne jest posiadanie sieci naziemnej telewizji cyfrowej DVB-T a TVP powinna być obligowana do jej eksploatacji. Ponieważ naziemne stacje nadawcze, ich wyposażenie i systemy antenowe już są, wystarczy wyposażenie stacji w nowe nadajniki co nie stanowi wielkiego problemu technicznego, ekonomicznego i organizacyjnego. W tej sytuacji: konieczności zagwarantowania dobrego funkcjonowania sieci DVB-T i jej pełnego 100% zasięgu, biorąc pod uwagę powyższe aspekty bezpieczeństwa Państwa, **nie istnieje konieczność powstania dodatkowej platformy satelitarnej.** Platforma satelitarna z programami dostępnymi bezpłatnie **może jednak powstać**, o ile względy biznesowe nadawcy czy nadawców za tym przemawiają, **nie powinna być jednak narzucana strategią Państwa.** W Strategii Państwa powinien znaleźć się też zapis, iż **Telewizja Polska zapewni pełne pokrycie kraju sygnałem DVB-T w celu zagwarantowania interesów i bezpieczeństwa Państwa i społeczeństwa.**
7. Projekt strategii w niewystarczającym stopniu uwzględnia rolę innych platform cyfrowych a w szczególności satelitarnych w procesie cyfryzacji gospodarstw domowych. W Polsce rynek satelitarny (DTH) jest reprezentowany przez czterech operatorów (Cyfrowy Polsat, Cyfra +, „n”, TP). Jest to swego rodzaju ewenement, gdyż w Europie dominującym modelem jest rynek z jednym operatorem DTH. Oznacza to jednoznacznie bardzo dużą konkurencję w tym segmencie. Szacuje się, że na koniec 2008 roku nasycenie rynku usługami telewizji cyfrowej wynosiło 33%. W przeciwieństwie do sieci kablowych usługi DTH w ostatnich latach rozwijały się bardzo dynamicznie. Polski rynek DTH na koniec 2008 roku miał 4,74 mln użytkowników płatnej (w tym również niskopłatnej – odzwierciedlającej w pełni analogową ofertę naziemną) cyfrowej telewizji satelitarnej.

8. Prawdą jest, że cyfrowa telewizja naziemna niesie za sobą bardzo znaczące koszty zarówno po stronie nadawców telewizyjnych jak również i przede wszystkim po stronie społeczeństwa. Zgadamy się z tezą, że interwencja państwa zmierzająca do złagodzenia transformacji analogowo-cyfrowej dla najuboższych grup społecznych jest wskazana. Jednocześnie jednak chcemy podkreślić fakt, że proces cyfryzacji społeczeństwa, w tym przygotowania i zaoferowania pełnej oferty odzwierciedlającej naziemną emisję analogową rozpoczął się i realizowany jest również przez inne podmioty prywatne. Tym samym zwracamy uwagę, że dofinansowanie dekodерów niezbędnych do przeprowadzenia wspomnianej transformacji musi obejmować wszystkie podmioty realizujące to zadanie przy zachowaniu neutralności technicznej (transmisja naziemna, satelitarna czy kablowa).
9. Projekt Strategii nie odpowiada na jedno z podstawowych pytań – jak rząd RP widzi przyszłość telewizji bezpłatnej (utrzymywanej z reklam, niekodowanej) w Polsce? – tj. ile powinno być programów dostępnych bezpłatnie na terenie Polski zapewniając pluralizm, wielokulturowość, atrakcyjność telewizji niekodowanej, uwzględniając przy tym stan istniejącego w Polsce rynku reklamowego? Nie jest sprecyzowane ile dokładnie multipleksów bezpłatnych będzie funkcjonować na rynku po wyłączeniu telewizji analogowej a ile płatnych, kodowanych i czy płatna-kodowana oferta DVB-T ma sens w obliczu istniejących i atrakcyjniejszych (z większą liczbą programów) płatnych platform satelitarnych i kablowych? Nie jest jasne czy i jaka będzie liczba bezpłatnych programów HDTV i w których multipleksach? Programy HDTV oznaczają wszak znaczny wzrost jakości przekazu i pozwalają na lepsze oddanie wrażeń sportowych, artystycznych czy kulturalnych stąd też powinny być dostępne jako oferta bezpłatna także dla najbiedniejszych grup społecznych. Brak jednoznacznej odpowiedzi na te pytania oznacza problem oceny Strategii przez obecnych i nowych nadawców. Istniejący nadawcy mogą mieć opór przed zbytnim rozdrobnieniem rynku i utratą wpływów a nowi nadawcy nie są w stanie ocenić czy na ten rynek mają szansę wejść i jak szeroko? W krajach rozwiniętych, takich jak Niemcy czy Wielka Brytania, funkcjonuje w bezpłatnej (niekodowanej) telewizji naziemnej ponad 30-40 programów zapewniając atrakcyjną, pluralistyczną, wielokulturową i prorozwojową ofertę programową. Czy np. oferta 14-21 bezpłatnych niekodowanych programów jest wystarczająco pluralistyczna i atrakcyjna oraz odpowiadająca temu co jest opisane w Rozdziale 6 Projektu Strategii? Należy wszak zauważyć, że istnieje spora część społeczeństwa, której nie stać lub która nie jest zainteresowana w ogóle telewizją płatną, a której Państwo powinno stworzyć prorozwojową, procywilizacyjną i pluralistyczną ofertę telewizyjną w kanałach bezpłatnych. Istniejące obawy obecnych nadawców bezpłatnych programów uniwersalnych jak TVN i Polsat o nadmierne rozdrobnienie tego rynku można by uznać za zasadne i w tej sytuacji np. można by ustawowo ograniczyć liczbę niekodowanych programów uniwersalnych dostępnych w multipleksach DVB-T celem zwiększenia np. liczby niekodowanych programów tematycznych (dla dzieci, muzycznych, hobbyistycznych, przyrodniczych, informacyjnych itp.) których koszt produkcji nie jest tak wysoki jak programów uniwersalnych, a które mogą sprzyjać rozwojowi społecznemu, cywilizacyjnemu, kulturalnemu i intelektualnemu społeczeństwa oraz podnosić pluralizm i atrakcyjność telewizji DVB-T.
10. Zaproponowana konstrukcja utworzenia, a następnie zasad funkcjonowania multipleksu nr 2 nie jest oczywista i jednoznaczna. Dotyczy to szczególnie zakresu wyboru programów telewizyjnych przez KRRiT jak i tych, które wskazywał będzie operator multipleksu nr 2. Zasady te muszą być jednoznacznie określone i nie mogą w żaden sposób dyskryminować istniejących nadawców telewizyjnych szczególnie, że to właśnie ci nadawcy będą nieśli główny ciężar cyfryzacji w pierwszej jej fazie.
11. Prezentowana Strategia praktycznie pomija jedną z ważniejszych kwestii dotycząca cyfryzacji, jaką jest wprowadzenie HDTV. Zapisy, które dotyczą tej kwestii są ogólnikowe i nie wskazują kierunku rozwoju Państwa. W szczególności dotyczy to obecnych nadawców komercyjnych, jak również odbiorców usług, czyli społeczeństwo. W przypadku obecnych nadawców analogowych nie gwarantuje się możliwości przejścia z SDTV na HDTV – zapewnienie miejsca w multipleksie nr 1 po jego zwolnieniu przez TVP S.A. jest zdecydowanie

niewystarczające. Nie jest bowiem prawdą, że obecna technika pozwala osiągnąć oczekiwany (bardzo dobrej jakości obraz) przy wykorzystaniu pasma 3,5 Mbit/s dla HDTV jak to wskazuje Strategia. Z drugiej zaś strony skoro wprowadza się (zgodnie z powyższym jedynie ogólnikowo) kwestię HDTV jako potencjalny kierunek rozwoju – co więcej – oczekiwanie od nadawców realizacji programów telewizyjnych w tej technice należy wskazać, że dekodery wprowadzane na rynek powinny umożliwiać odbiór programów telewizyjnych nadawanych w tej technice. W innym przypadku w momencie rozszerzenia oferty, bądź co gorsza, zastąpienia niektórych programów nadawanych w SDTV przez HDTV społeczeństwo zostanie ponownie zmuszone do wymiany dekodów.

12. Dokument Strategii **nie zawiera szczegółowego harmonogramu działań i szczegółowej kolejności jej wdrażania**. Również nie przedstawiono szczegółowego harmonogramu wyłączeń stacji analogowych. Działania nad tymi harmonogramami powinny być kontynuowane i zatwierdzenie Strategii powinno nastąpić po przygotowaniu, opublikowaniu i ich skonsultowaniu.
13. Załącznik 1 do prezentowanej Strategii określa rodzaj dekodów cyfrowych i ich parametry jako wymagane do zastosowania na rynku polskim. Dekoder ten powinien zawierać szereg elementów, których zastosowanie wymagać będzie ponoszenia opłat związanych z pulami patentowymi takimi jak MPEG-2, MPEG-4, Dolby itd. Sugerujemy, aby Regulator Właściwy, lub Ministerstwo Infrastruktury chroniąc i wspierając rozwój polskich producentów dekodów zapewnić u właścicieli praw patentów stosowanych w dekodach jak najniższe opłaty za ich wykorzystanie oraz zagwarantował, że przyjęte opłaty nie będą rosły w momencie kiedy liczba dekodów wprowadzanych na rynek polski nabierze masy krytycznej i stanie się atrakcyjny dla właścicieli puli patentów.
14. Rozważanie dotyczące stworzenie publicznego mechanizmu uruchomienia platformy cyfrowej opartej na nadawaniu satelitarnym wydaje się być pomysłem chybionym i zwiększającym jedynie koszty przedsięwzięcia. Prawdą jest rzeczywiście, że transmisja satelitarna jest zdecydowanie mniej kosztowna niż transmisja naziemna, aczkolwiek wykorzystanie jej oczywiście również wiąże się z nakładami finansowymi. W obliczu, w którym na rynku polskim funkcjonują już 4 platformy satelitarne wprowadzanie kolejnej jest niczym nie uzasadnione. Absolutnie zgadzamy się z tezą, że nadawanie naziemne powinno zostać uzupełnione niskopłatną ofertą satelitarną odzwierciedlającą naziemną ofertą analogową.
15. Wprowadzenie zasady "must offer" jest niczym nieuzasadnionym zabiegiem prawnym zmierzającym jedynie do stworzenia zasad pozyskiwania programów telewizyjnych przez publiczną platformę cyfrową opartą na nadawaniu satelitarnym. Zdaniem Izby jest to dalece niewystarczający argument. Dodatkowo przyjmując, że taka platforma nie powinna zostać uruchomiona zasada „must offer” również nie powinna mieć miejsca. Naszym zdaniem, w gestii operatorów (różnych platform) powinno być branie udziału w cyfryzacji polskiego społeczeństwa i udostępniania niskopłatnych programów telewizyjnych odzwierciedlających obecną ofertę analogową.

Poniżej uwagi szczegółowe do poszczególnych zapisów projektu.

Strategia.

Ad Tytuł.

Proponujemy następujący tytuł dokumentu: *Strategia cyfryzacji naziemnych emisji telewizyjnych* lub *Strategia cyfryzacji telewizji naziemnej*.

Uzasadnienie. Z treści rozdziału 1 i całego dokumentu wynika, że jego przedmiotem jest przechodzenie od emisji analogowych do cyfrowych w telewizji naziemnej i ten fakt powinien znaleźć odbicie w tytule. Inne kanały dystrybucji są już cyfrowe.

Ad 1.

Projekt m.in. podkreśla możliwości wykorzystania telewizji cyfrowej na rzecz budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz poszerzenia dostępu do usług świadczonych drogą elektroniczną.

Naszym zdaniem w tej części dokumentu należy wskazać związek tej strategii z innymi strategiami i programami rządowymi realizującymi podobne zadania.

Ad 2.

W drugim akapicie od góry na str. 6 zawarto stwierdzenie, że ograniczeniem transmisji analogowych jest „konieczność stosowania wyniesionych anten odbiorczych i dodatkowych wzmacniaczy antenowych”, a „transmisja cyfrowa eliminuje tę niedogodność” jest mocno przesadzone, bo do odbioru sygnałów DVB-T niezbędne są te same anteny. To, że na niektórych obszarach kraju występują trudne warunki odbioru lub brak sygnału wynika wyłącznie z faktu, że plan budowy nadawczej sieci TV nie został dotąd zakończony.

Pierwszy punkt wyliczenia w 3. akapicie od góry na str. 6 powinien brzmieć następująco:

- *utrzymanie stałej jakości obrazu i dźwięku w granicach zasięgu stacji nadawczej;*

Można dodać kolejne punkty w następującym brzmieniu:

- *poprawę jakości obrazu i dźwięku poprzez wprowadzenie HD i dźwięku dookólnego;*

- *możliwość odbioru przenośnego i mobilnego;*

Uzasadnienie. Przejście na nadawanie cyfrowe programów o rozdzielczości standardowej (SD) nie musi automatycznie oznaczać poprawy jakości obrazu dźwięku, za to na pewno oznacza, że jakość ta nie zależy od odległości od stacji nadawczej. Ponadto w wielu wypadkach pozwoli na rezygnację z montowania anten odbiorczych na znacznej (pow. 10 m) wysokości nad poziomem terenu.

Punkt 5 wyliczenia na str. 7 należy uzupełnić informacją, że wprowadzenie TV cyfrowej (a dokładnie wyłączenie analogowej) wynika z naszych zobowiązań podjętych przystąpieniem do Planu GE-06.

Ad 3.

Z drugiego akapitu tego rozdziału wynika, że to tylko administracje europejskie podpisały Porozumienie ST61. Ściśle rzecz biorąc, porozumienie to zostało podpisane przez administracje krajów należących do tzw. Europejskiego Obszaru Nadawczego (ang. *European Broadcasting Area*), obejmującego również Bliski Wschód i Afrykę Północną.

Ad 4.

W pkt. 2 wyliczenia na str. 10 należy dodać, że sztuczne satelity Ziemi są umieszczone na orbicie geostacjonarnej oraz że telewizja satelitarna jest również nadawana w standardzie DVB-S2 oraz wykreślić treść: „na których tworzenie sieci nadajników naziemnych jest niemożliwe lub nieopłacalne”.

Uzasadnienie. Sieć nadajników naziemnych może być instalowana wszędzie poza ograniczonymi obszarami polarnymi, wysokotemperaturowymi pustyniami czy terenem bardzo wysokich gór, zapis ten nie dotyczy *de facto* obszaru Polski, gdzie wszędzie możliwe jest powstanie infrastruktury naziemnej, taka infrastruktura też w większości już istnieje.

W pkt. 4 tego samego wyliczenia wymienia się telewizję przenośną (ruchomą). Proponujemy zastąpienie tego określenia przez telewizję mobilną.

Uzasadnienie. Dla jednoznaczności należy odróżniać odbiór przenośny polegający na korzystaniu z anteny pokojowej, gdzie zarówno odbiornik jak i antena nie zmieniają położenia w trakcie oglądania programu od odbioru mobilnego dotyczącego terminali noszonych, które mogą się przemieszczać w trakcie oglądania programu. Ponadto, używanie wobec telewizji określenia „ruchoma” trąci pleonazmem bo telewizja, to głównie przekaz obrazów ruchomych.

W pkt. 5 i 6 tego samego wyliczenia. Należy usunąć IPTV z opisu pkt 5. W punkcie tym mowa jest o transmisji strumieniowej w Internecie a nie o telewizji za pomocą koderów cyfrowych wykorzystujących transmisję po IP. IPTV powinno się natomiast dodać w punkcie 6.

Ostatnie zdanie przedostatniego akapitu na str. 10 należy uzupełnić następująco: „oraz na pełną kontrolę Państwa w sytuacji zagrożenia i wojny będąc przy tym odporną na wrogie celowe zakłócanie emisji spoza terytorium Polski”

Uzasadnienie: najważniejszym aspektem bezpieczeństwa transmisji naziemnej jest nie tylko prosty dostęp do wszystkich obywateli w sytuacjach zagrożenia ale także pełna kontrola rządu RP nad tą siecią oraz jej odporność na celowe zakłócanie, które np. nie jest możliwe do zapewnienia w przypadku telewizyjnych transmisji satelitarnych (transmisję satelitarną łatwo zakłócić stosując emisję zakłócającą, także z terytorium innego kraju).

Wyczerpanie programów podane w podrozdziale 4.2 należy zaktualizować.

Ad 5.

W przypisie 9. na str. 12 należy usunąć odwołanie do rozporządzenia, które nie zostało opublikowane lub zastąpione odwołaniem do załącznika 1.

W pierwszym akapicie podrozdziału 5.1 proponuje się następującą treść w nawiasach okrągłych: „o rozdzielczości SD” lub „o standardowej rozdzielczości”.

Uzasadnienie. Rozwinięcie skrótu SDTV to telewizja o standardowej rozdzielczości zależnej od standardu telewizji analogowej. Obecne brzmienie jest nieścisłe.

W trzecim akapicie podrozdziału 5.1 podaje się, że sygnał HDTV można skompresować do 3,5 Mb/s stosując MPEG-4 a do 6 Mb/s stosując MPEG-2. Podane liczby są prawdziwe dla sygnałów SDTV. Dla HDTV należy je w przybliżeniu podwoić.

Uzasadnienie: Nie jest prawdą, że jakość HDTV można osiągnąć przy 3,5 Mb/s w H.264/AVC. Operatorzy satelitarni emitują dziś programy HDTV o przepływnościach ok. 10-13 Mb/s, wg oceny Instytutu Łączności dobrą jakość HDTV zapewnia strumień 13 Mb/s. Tym bardziej w MPEG-2 nie da się wyprodukować dobrego programu HDTV przy 6 Mb/s.

Pierwszy punkt wyczerpania w podrozdziale 5.1 powinien brzmieć następująco:

- 1) *MPEG-4 jest nowoczesną i wysokowydajną techniką, pozwalającą na przesyłanie co najmniej dwóch programów HDTV w jednym kanale TV naziemnej,*

Uzasadnienie. Przykład USA, Australii czy Japonii świadczy o tym, że można transmitować programy HDTV w DTT stosując MPEG-2. Tyle tylko, że w jednym kanale mieści się jeden program. W pojedynczym kanale TV SAT i TVK można zmieścić więcej programów HDTV niż jeden.

Punkty wyczerpania w podrozdziale 5.2 na str. 14 powinny brzmieć następująco:

- 1) *dołączenie do analogowego odbiornika TV odpowiedniego urządzenia umożliwiającego odbiór przez ten odbiornik sygnału cyfrowego (tj. urządzenia konsumenckiego służącego do odbioru cyfrowych transmisji telewizyjnych), zwanego set-top boksem (STB),*
- 2) *zakupu w pełni zintegrowanego i zamkniętego pod względem funkcjonalnym cyfrowego odbiornika TV (iDTV).*

Uzasadnienie. Proponowane brzmienie jest bardziej precyzyjne technicznie i zgodne z definicjami specyfikacji odbiornika z Zał. 1.

W ostatnim akapicie podrozdziału o API zaczynającym się od słowa „Rząd” proponujemy zmianę sformułowania zapisanego w nawiasie na następujące: „w chwili obecnej przykładami takich standardów mogą być zalecane przez Komisję Europejską – standard MHP – obowiązujący m.in. we Włoszech (przypis 13) i standard MHEG-5 – obowiązujący w Wielkiej Brytanii (przypis 13.1 – MHEG-5 Broadcast Profile wg specyfikacji ETSI ES 202 184 Europejskiego Instytutu Standaryzacji Telekomunikacji ETSI)”

Uzasadnienie: podając przykłady zastosowań API w Europie należy wymienić zarówno MHP jak i MHEG-5. Są to systemy które są zalecane przez Komisję Europejską i mogłyby zostać zastosowane w Polsce. Warto również podać główne referencyjne rynki europejskie, na których te systemy zostały zastosowane.

Ostatnie zdanie w podrozdziale 5.3 należy usunąć lub odpowiednio zmienić wskazując na nierozłączne występowanie wysokiej rozdzielczości i formatu 16:9.

Uzasadnienie. Zgodnie z normami przywołanymi w załączniku 1 telewizja HDTV może występować wyłącznie w formacie 16:9.

Ad 8.

W ostatnim wyliczeniu na str.22 budzi wątpliwości stwierdzenie, że „pojemność widma radiowego dla nadawania cyfrowego jest ograniczona w stosunku do nadawania analogowego”, bo jak stwierdzono w Rozdz. 2 na str. 6 (zgodnie z prawdą) transmisja cyfrowa „umożliwia zwiększenie efektywności wykorzystania widma” i nadawanie sygnałów HDTV.

Ad 10.

W kilku miejscach pisze się o „dekoderach do odbioru telewizji cyfrowej”, które mogłyby być objęte programem dofinansowania. Naszym zdaniem należy wyraźnie zdefiniować od strony technicznej kategorię odbiorników cyfrowych, które będą podlegać temu programowi. Ma to kluczowe znaczenie podczas oceny zasadności pomocy publicznej i zachowania tzw. neutralności technicznej przez KE.

W czwartym akapicie od góry na str. 27 przy porównywaniu przejścia z telewizji analogowej do cyfrowej z przejściem z systemu TV kolorowej z systemu SECAM na system PAL, należy podkreślić, że przy przejściu z SECAM-u na PAL można było na posiadanym odbiorniku, odbierać obraz, tylko był on czarno-biały, a przy przejściu na sygnał cyfrowy na odbiorniku telewizji analogowej obrazu odebrać nie można (znika).

Załącznik 1.

Ad 15.

Proponujemy następujące brzmienie tego punktu: „Odbiornik interaktywny powinien poprawnie odbierać i wykonywać aplikacje programowe zgodne z MHP 1.1.3 według ETSI TS 102 812 [6.1] lub zgodne z MHEG-5 według ETSI ES 202 184 [6.2]. Decyzja w zakresie wyboru konkretnego interfejsu API zostanie podjęta, gdy oba powyższe systemy uzyskają aktualne normy ETSI.”

Odpowiednio należy dostosować wykaz norm w rozdz. 6.

[6.1] ETSI TS 102 812 V1.3.1 Digital Video Broadcasting (DVB); Multimedia Home Platform (MHP) Specification 1.1.3

[6.2] ETSI ES 202 184 V1.2.1 MHEG-5 Broadcast Profile with extensions for High Definition and IP content delivery.

Uzasadnienie: prace normalizacyjne w ETSI nad podaną przy standardzie MHP 1.2 normą zostały nieoczekiwanie przerwane. W związku z tym zapis tego punktu musi zostać zmieniony. Proponujemy aby tymczasowo wpisać oba systemy, które są w tym momencie w trakcie normalizacji w ETSI i jak najszybciej podjąć decyzję o wyborze jednego.

Uwagi ogólne.

W całym dokumencie należy ujednoczyć stosowaną terminologię, poprawić błędy literowe i językowe np. zamiast „ilość programów, kanałów” powinno być „liczba” a zamiast „technologia” – „technika”.